

JAUME VIDAL ALCOVER, LA HUMANITAT DEL POETA

Antoni Artigues

"Jaume Vidal i Alcover és un extraordinari poeta. De sobte és brillant, audaç, barroc; de sobte és íntim, secret, ric de símbols, tristíssim." (Maria Aurèlia Capmany).

"Va ser un erudit a la manera dels humanistes i un investigador puntual i diligent. Rellegint ara, amb emoció i amb nostàlgia, la seva obra poètica, m'he adonat de la dimensió profunda, immensa, d'aquesta obra." (Josep M. Llompart).

"Jaume Vidal té un ple domini de la paraula, i en gaudeix." (Marià Villangomez).

Jaume Vidal és un poeta d'aquells que creixen amb el temps, és a dir, que la seva qualitat poètica és molt superior a l'exaltació que n'han fet els seus contemporanis. I això és perquè és un poeta molt humà, en el sentit col·loquial del terme. Precisament els poetes molt humans (Joan Brossa, Pere Quart, Blai Bonet, Jaume Vidal, Vicent Andrés Estellés...), pel fet que veuen i viuen la vida com a persones corrents (i per això no els queda més remei que anar contra el poder o fotre-se'n) no són valorats pels mandarins culturals del moment (acadèmics, editorials, institucionals...). Aquests s'estimen més gent com - i només en citaré un - Salvador Espriu. Ovidi Montllor, qui més sap triar i dir els poemes (l'enregistrament dels quals no tenim pel mateix mandarinatge miserable de què parlàvem), va restar impactat llegint Jaume Vidal (com amb Vicent Andrés, Salvat-Papasseit, Blai Bonet..., i ara començava a preparar Miquel Bauçà).

Seus són aquests versos:

*Jo, el pobre alliberat de tot prestigi,
lluny dels paons de cues estufades,
sol entre els corbs de manllevades cues.*

Tant he estimat, que tenc l'amor en carn viva.

Nu, t'esper nu, i tu m'hi esperes.

*En retirar-te a somiar,
deixa'm els ulls empesos,
sols que jo pugui entrar.*

*No hi ha amor com aquell que parla, de paraula,
i d'esperit, amb tu, una mateixa llengua.*

*Escoltau-me, germans. O no escolteu.
Sentiu-me o bé tapau-vos les orelles.
Però rèis, lluminosos, començau,
començau sempre, començau a viure,
a caminar, a llegir, a créixer, a córrer,
a morir, començau, començau sempre.*

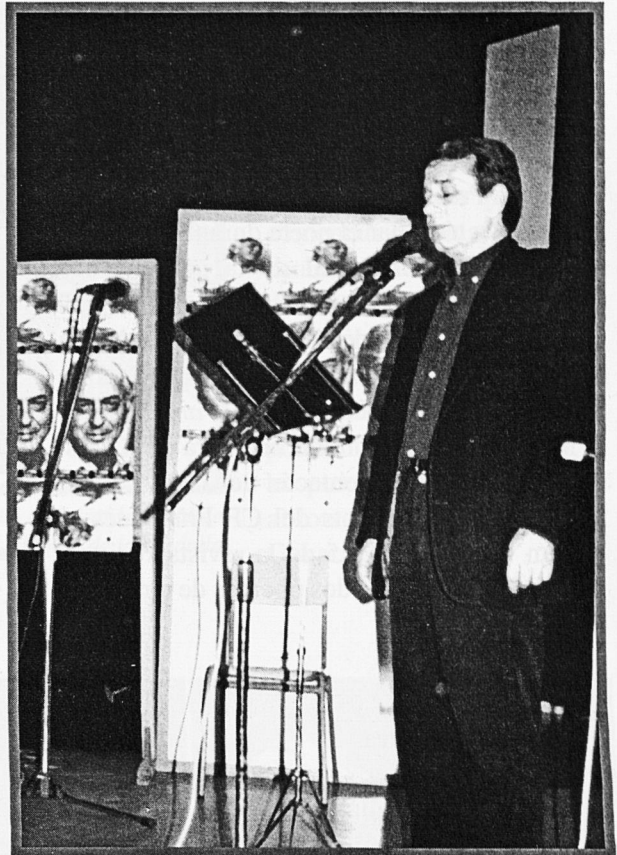
No us limiteu a llegir l'antologia que hem preparat, llegiu la seva obra. També trobareu més poemes a *Poesia a l'escola* (Palma, Ed. Cort, 2000) i a <http://www.mallorcaweb.com/magpoesia>

Jaume Vidal era un gran pedagog (en l'autèntic sentit del terme). En un escrit fet per a *La poesia a l'escola* (Celdoni Fonoll, Lacaixa 1987), signat l'onze de setembre de 1983, diu:

"Un temps a l'escola s'aprenien poesies de memòria, n'apreníem, i potser les que més m'agraden, de totes les poesies que he arribat a llegir en aquesta vida, són les que vaig aprendre de memòria en els meus temps escolars. És clar que vaig tenir sort: les poesies que em feren aprendre eren *La Serra*, *El Pi de Formentor*, *La Balanguera* [...] Després, anant el temps, la poesia se'n va anar de l'escola: deien que allò eren exercicis memorístics sense sentit i que no treien cap enlloc. Pobra, blasmada i desventurada Memòria! Però bé que en va treure revenja, d'aquest injustíssim greuge, la Memòria [...]. Perquè l'aprenentatge, el coneixement de la Poesia suposa el coneixement de tota la matèria de

la saviesa humana [...] Ben arribada sigui, doncs, la poesia a l'escola. Que els nostres escolars escoltin i aprenguin aquesta veu que ens uneix, que ens procura la comunicació profunda que ens cal, no ja com a gent que accedeix, per graons comptats, a la cultura, sinó simplement com a poble. Que les paraules dels nostres poetes ens ajudin a saber i a entendre, perquè en les hores decisives, donant-nos, en nom de la Poesia, estretament les mans, ningú no pugui fer enrera el nostre pas que avança cap al coneixement, cap a la comunicació, cap a la llibertat.

La segona Diada Poètica de Magisteri Teatre-Mag Poesia, el 1994, fou dedicada al poeta, amb el títol *Jaume Vidal Alcover, un senyor a terra de mossos*. "El mossó -diu Vidal- és una mescla de 'cursi', nou ric o 'parvenu' i esnob, - aleshores encara no es parlava de iupis- la sola aspiració del qual és confondre's amb els senyors de ciutat" Els al·lots del Col·legi de Pràctiques i els futurs mestres hi recitaren poemes, i Margalida Llompart posà música a Cançó (la veureu aquí molt ben editada gràcies a l'art d'Arnau Reynés). Ovidi Montllor, acompanyat de Toti Soler ens va fer viure

Ovidi Montllor recitant la poesia de Jaume Vidal Alcover a la segona Diada Poètica de Magisteri Teatre - Mag Poesia

Ara tenir un piano és més fàcil

Sense necessitat de comprar-lo, decideixi

LLOGUER-OPCIÓ COMPRA AIXÍ DE FÀCIL

Si el seu fill o filla comença a estudiar piano, vostè ha de pensar en la necessitat de tenir un piano a casa seva.

És lògic que la decisió de comprar-lo definitivament la prengui segons els resultats del curs.

No es preocupi: **MUSICASA** li soluciona aquest problema.

MUSICASA li cedeix un piano, acústic o digital.

NOMÉS PER 8.700.- ptes. mensuals, més quota inicial de 28.990.- ptes. Per exemple:

Si vostè decideix comprar el piano que li vàrem cedir, fa un any o més, o qualsevol altra marca,

li descomptarem 133.300 ptes.-

YAMAHA

MUSICASA

Pl. Es Fortí, 1
(cantonada Passeig Mallorca)
Palma de Mallorca
Telf. 971 281559

també la seva poesia. Hi parlaren Biel Majoral, Jaume Santandreu, Pere Rosselló (les paraules dels quals reproduïm aquí), i Blai Bonet, el qual envià dos escrits que foren publicats a Serra d'or (núm. 460, abril 1998). El Col·legi Públic de Pràctiques, a més de fer el recital de poemes, va treballar el poeta durant tot el curs. Així iniciaven el treball de la poesia d'una manera sistemàtica, amb un poeta cada any. El curs següent, a més del treball poètic de Marià Villangómez, varen fer el muntatge teatral de la seva adaptació poètica d'*El gat amb botes*, i ja no han deixat de muntar una obra cada curs. Part del fruit del contacte de Jaume Vidal Alcover amb els al·lots del CP Pràctiques el podem veure al núm. 5 de la revista *Faristol*; com a mostra aquests dos poemes de cinquè de Primària:

Recitació de la poesia de Jaume Vidal Alcover a la segona Diada Poètica de Magisteri Teatre - Mag Poesia (1994)

L'HIVERN

La neu que neva,
la neu que baixa,
la neu que davalla.
La pluja que plou!,
la pluja que cau,
la pluja que baixa,
la pluja se'n va.
El calabruix que cau,
la pluja que ve.
El cim de la muntanya
blanca de la nevada,
blanca.
La neu que es fon,
fusa pel sol,
fusa cau l'aigua,
fusa.
La primavera que ve
el sol, les flors, també.
L'hivern que se'n va,
adéu hivern,
adéu...

Catalina Arbona

LA MÍMICA

Com ho fas arlequí,
que tota la gent t'admira
et mira i al·lucina
quan passa per aquí.
Tu amb les teves mans
tan bé saps expressar
que la vida és molt bella:
la vols aprofitar.
També pots expressar
que la vida és molt trista:
tens ganes de plorar.
Per aquesta raó
admir el que tu fas:
el teu moviment,
la teva expressió,
que m'indica que tens
una mescla perfecta
d'odi i d'amor.
Arlequí, ets el millor!

Cristina Rosselló

El 1997 els futurs mestres van reviuire un altre text de Jaume Vidal Alcover, l'adaptació de la rondalla *N'Espardenyeta*, muntatge del qual es feren sis representacions (a la UIB, al Teatre Municipal de Palma i a Puigpunyent). Al programa hi llegim: "Quan fa tres anys vàrem presentar el vessant humà i poètic de Jaume Vidal Alcover, qualificat d'humanista per Josep M. Llompart vàrem quedar amb l'endarrer d'entrar en el seu món teatral (va fer des de teatre clàssic a teatre de cabaret), i ho feim per la porta de les rondalles, un món tan estimat també

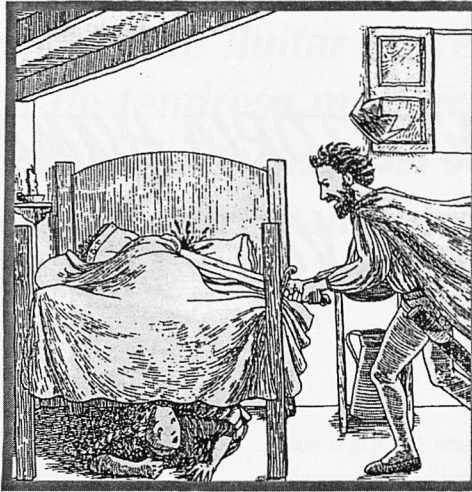
de Jaume Vidal. S'hi veu la seva vena teatral, tant en l'estructuració de les escenes i en els diàlegs, com també en la creació de lletres que reforcen l'argument i per a les quals suggereix tonades populars."

El 1970 Encarnació Viñas va demanar a Jaume Vidal que adaptàs una rondalla per representar-la amb els estudiants de Magisteri, i ell trià *L'amor de les tres taronges*. "Crec - diu Encarnació Viñas- que l'adaptació és magnífica i recull tots els registres de la rondalla: l'infantilisme, el món merave-

llós, la ironia, l'emoció, etc." Efectivament, és una adaptació teatral carregada de poesia, que demostra l'ofici del poeta. Trenta anys després Magisteri Teatre la torna a posar en escena, i en fa sis representacions (a la UIB, al Teatre Municipal, a Santa Maria i a Vilafranca). Per a l'ocasió la UIB ha editat aquesta obra (Col·lecció Tespis, 11. Palma, 2000).

Ara, als deu anys de la mort del poeta, el Col·legi Públic de Pràctiques (i en concret Maria Cañellas, Xesca Crespí i Àngels Luján) han volgut fer viure de bell nou la poesia d'en Jaume Vidal Alcover als al·lots. Rosa Comes ha fet que també hi hagués una col·laboració de la Universitat de Tarragona, que tant va estimar Jaume Vidal. I l'STEI ha decidit que la revista Pissarra fos una plataforma per fer arribar tot aquest material als mestres perquè aquests la facin arribar als al·lots.

Només puc acabar lamentant que un govern suposadament d'esquerres i nacionalista no vulgui un ensenyament en català i amb continguts de Països Catalans i continuï amb la política lingüística (amb el

Fulletó de N'Espardenyeta, adaptació teatral de Jaume Vidal Alcover de la rondalla

Decret) del PP; com al temps de Franco el que es fa en català a l'ensenyament és fruit de la voluntat de pares i ensenyants i contra el govern de torn (fa ben poc l'únic comentari d'un inspector a un centre quasi exclusivament d'al·lots castellanoparlants que fa immersió en català fou que han de fer espanyol al primer cicle de Primària). La poesia a l'escola, si n'hi ha, la hi posen els mestres i els al·lots, però no aquest Govern.

Imatges de la representació, amb trenta anys de diferència, de l'adaptació teatral de Jaume Vidal Alcover de "L'amor de les tres taronges"

Casa Pomar Flores

PAPERS PINTATS I PINTURES
ARTICLES PER A ARTISTES
VASES I MOTLLURES

SANT MIQUEL, 77

07002

Palma de Mallorca

Telèfon 971 72 14 83

Fax 971 71 93 12